

Sosiaaliasiamiehen selvitys vuodesta 2020

2352/05.16.00/2021

Opetuslautakunta 25.05.2021 § 48

Valmistelija: varhaiskasvatusjohtaja Anna Karlsson,
anna.karlsson@salo.fi, 02 778 7850

Varhaiskasvatuslain 540/2018 lukuun 10 (§50-53) on kirjattu varhaiskasvatuksen hallintoon, valvontaa ja ohjausjärjestelmään liittyvät asiat ja vastuutahot (opetus- ja kulttuuriministeriö, aluehallintovirasto, opetushallitus, sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto ja valvontaviranomaiset). Edellä tarkoitettujen valvontaviranomaisten on toteutettava valvontaa ensisijaisesti antamalla varhaiskasvatuksen järjestäjälle tarpeellista ohjausta ja neuvontaa sekä seuraamalla toiminnan kehitystä yhteistyössä toiminnan järjestäjän kanssa. Varhaiskasvatuslain 53 § avaa tarkemmin erityisesti sosiaaliasiamiehen tehtäviä. Sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (812/2000) 24 §:ssä tarkoitetun kunnan sosiaaliasiamiehen tehtävänä on myös varhaiskasvatuksen osalta neuvoa asiakkaita tämän lain soveltamiseen liittyvissä asioissa, avustaa asiakasta muistutuksen tekemisessä, tiedottaa asiakkaan oikeuksista, toimia muutenkin asiakkaan oikeuksien edistämiseksi ja toteuttamiseksi sekä seurata asiakkaiden oikeuksien ja aseman kehitystä kunnassa ja antaa siitä selvitys vuosittain kunnanhallitukselle.

Sosiaalihuollon asiakaslain 24 pykälän mukaan kunnan on nimettävä sosiaaliasiamies, joka voi olla kahden tai useamman kunnan yhteinen. Sosiaaliasiamiehen tehtävänä on:

- 1) neuvoa asiakkaita tämän lain soveltamiseen liittyvissä asioissa;
- 2) avustaa asiakasta 23 §:n 1 momentissa tarkoitetussa asiassa(muistutus);
- 3) tiedottaa asiakkaan oikeuksista;
- 4) toimia muutenkin asiakkaan oikeuksien edistämiseksi ja toteuttamiseksi; sekä
- 5) seurata asiakkaiden oikeuksien ja aseman kehitystä kaupungissa ja antaa siitä selvitys vuosittain kaupunginhallitukselle. Salossa sosiaaliasiamiespalvelusta vastaa hallintopalvelut. Palvelu on järjestetty ostopalveluna Merikratos Oy:n toimesta 15.10.2018 alkaen. Palveluntuottaja on antanut sosiaaliasiamiehen toimintaa koskevan raporttinsa vuodelta 2020.

Raportti perustuu Merikratoksen kokoamaan kuntakyselyyn, muistutusten, oikaisuvaatimusten ja kanteluiden määrästä vuonna 2020.

Varhaiskasvatukseen liittyvät yhteydenotot ovat olleet vielä vähäisiä, mutta pientä lisääntymistä edellisestä vuodesta on havaittavissa.

Yhteydenottojen perusteella kunnissa niin työntekijöillä kuin asiakkailta on vielä epätietoisuutta sosiaaliasiamiehen toiminnasta ja palvelun koskevan myös varhaiskasvatustoimintaa. Aluehallintovirastot yhdessä Valviran kanssa ovat järjestäneet koulutuksia varhaiskasvatuksen valvontaan liittyen. Näissä koulutuksissa on myös ollut sosiaaliasiamiehen puheenvuoroja, toiminnan esittelyä varten. Näiden koulutusten myötä toivotaan tietoisuuden sosiaaliasiamiestoiminnasta lisääntyvän.

Varhaiskasvatukseen liittyvän kuntakyselyn tarkastelua Merikratoksen asiakaskunnissa vuonna 2020:

- Kyselystä saadun tiedon mukaan sosiaaliasiamiehen rooli ja tehtävät ovat vielä monille varhaiskasvatuksen vastuuhenkilöille epäselviä.
- Sosiaaliasiamiehen yhteystiedot olivat 62 % vastanneiden kuntien varhaiskasvatusyksiköiden ilmoitustauluilla. Osalla vastanneista kunnista yhteystiedot olivat kuitenkin varhaiskasvatuksen nettisivuilla.
- Muistutuksia on tehty 12 % vastanneista kunnista ja kanteluita 23 % vastanneista kunnista. Muistutusten ja kanteluiden määrät ovat olleet vähäisiä. Muistutusten, kanteluiden ja oikaisuvaatimusten johdosta on ryhdytty toimintaohjeiden /soveltamisohjeiden muutoksiin, ohjauskeskusteluihin työntekijän kanssa sekä työn kehittämiseen.
- Salon kaupungin varhaiskasvatukseen liittyviä varhaiskasvatuslain mukaisia muistutuksia ja kanteluita ei tehty vuonna 2020.
- Salon kaupungin varhaiskasvatusta koskevia itseoikaisuja tehtiin yksi ja sivistyslautakunnalle tehtiin kaksi oikaisuvaatimusta vuonna 2020.
- Muistutusten, kanteluiden ja oikaisuvaatimusten myötä on Salon varhaiskasvatuksessa ryhdytty työn kehittämiseen.
- Sosiaaliasiamiehen yhteystiedot ovat olleet varhaiskasvatusyksiköissä asiakkaan nähtävillä vuonna 2020.

Valtakunnallisen valvontaohjelman tavoitteena on yhdenmukaistaa varhaiskasvatuksen ohjausta ja valvontaa. Vuonna 2020 valvonta kohdistui erityisesti varhaiskasvatuksen henkilöstömitoitukseen. Merikratoksen asiakaskunnissa valvontaa toteutettiin suurimmaksi osaksi asiakirjoista ja valvontakäynneillä, vuonna 2020.

Raportin mukaan vuonna 2020 Salon kaupungin varhaiskasvatusta koskevia yhteydenottoja tehtiin 2 kpl. Raportti on liitteenä.

Sivistyspalveluiden johtaja:

Opetuslautakunta merkitsee sosiaaliasiamiestoiminnasta annetun raportin vuodelta 2020 tiedoksi ja ehdottaa kaupunginhallitukselle, että kaupunginhallitus merkitsee raportin tiedoksi.

Päätös:

Opetuslautakunta hyväksyi päätösehdotuksen.

